

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

71. An propter magnam necessitatem possit contrahi aliquando
matrimonium sine praesentia Parochi? Et notatur, quod quando in articulo
mortis quis vellet concubinam ducere, idque omnino videatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

fa in Ref. 85. §. vi. ad medium, & in alio §. eius annor. & lo. n. 1. 15. & alij communit. Et ita declarasse Sacram Congregationem Cardinalium, referunt Salzedo in Practica Diaz, cap. 73. §. Primum dubium. Petrus de Ledelma, de Matrimonio, quest. 45. art. 5. punct. 3. dub. 2. versu Primum dubium, & Rodriguez, 1. parte, Summa in 2. ditione, cap. 219. numer. 4. & colligitur etiam ex cap. 2. de Matrimonio contracto cont. interd. Eccles. Immo idem dicendum est, quamuis à Pontifice ea prohibitio Parocho facta esset, vt bene probat Sanchez, lib. 7. de Matrimonio, disp. 2. num. 10. quia militat eadē ratio. Hinc fit vt si Episcopus Sacerdoti, potestatem habenti audiendi Confessiones, præcipiat, ne audiat Confessiones foeminarum, validæ adhuc sint Confessiones, illi factæ à foeminis: nam cum aliis Sacerdos ille habeat potestatem, validè audiendi Confessiones, etiam foeminarum, non debet censeri restricta per illam simplicem prohibitionem, nisi expressè dicatur. Et hanc opinionem sequuntur Ioannes Medina, tract. 2. de Confess. quest. de Sacerdotibus alienis per Paroc. eligen. ad finem, Valatius in 4. dist. 17. disp. 7. vers. Rursus etiam. Henriquez, lib. 6. de Sacram. cap. 6. num. 6. vbi alios refert, Salas de legibus, disp. 16. sect. 10. num. 43. Ferdinandus de Castro, tom. 1. tract. 3. disp. 2. punct. 9. num. 6.

2. Sed difficultas est si Episcopus non solum interdicit Parocho, ne illi Matrimonio assistat, sed etiam addat clausulam irritantem ipso facto Matrimonium illud, si secus factum fuerit. Sanchez de Matrimonio, lib. 3. disp. 32. num. 2. tenet in hoc casu Matrimonium prædictum fore irritum, ex vi clausulæ irritantis. Sed ego contrarium sentio, & puto tale Matrimonium esse validum, quia tenenda est illa opinio, Episcopus non posse condere leges irritantes: ergo neque poterit prohibere ne aliquod Matrimonium fiat, addendo clausulam irritantem, si secus factum fuerit. Patet consequentia, quia parum refert, siue prohibitio fiat per modum legis, siue per modum simplicis præcepti, vt fatetur idem Sanchez lib. 7. de Matrimonio, disp. 2. num. 15. Secundò, nam si Episcopus posset præcipere Parocho, ne certum Matrimonium celebrare præsumat, & irritare illud, si aliter fiat, poterit etiam prohibitionē facere ipsis contrahentibus, ne inter se Matrimonium inaneat, & addere clausulam irritantem. Similiter, posset prohibere habenti votum simplex Castitatis, vel Religionis, ne vxorem ducat, & irritare matrimonium contra talem prohibitionem factum; & consequenter posset Episcopus in sua Diocesi, statuere noua impedimenta irritantia matrimonium, præter ea, quæ ab Ecclesia statuta sunt, quod est manifestè falsum, vt bene probat idem Sanchez de lib. 7. disp. 1. num. 9. ex communi opinione. Quod si dicas, potest Episcopus prohibere Parocho, ne absoluat ab aliquo peccato, & limitare aliter factum; ergo idem poterit in casu nostro; quia nulla sufficiens discriminis ratio, videtur assignari posse. Quoniam, sicut Parochus habet à iure, vt possit auctoritatem præstare matrimonio, contrahendo, ita etiam habet à iure potestatem absoluendi à peccatis, vt omnes concedunt. Respondeo esse disparē rationem: nam, cum Episcopus, iure permittere, possit sibi aliquos casus referuare, etiam respectu Parochorum, vt dicunt communiter Doctores, & praxis ipsa testatur, eo ipso, quod prohibet alicuius casus absolutionem cum clausula irritante, censetur in actu exercito, sibi illum referuare, & per consequens impedire iurisdictionem Parochi, ne ad eum casum se extendat.

Hæc autem ratio non militat in casu matrimonij, quia nullo iure probatur, posse Episcopum id irritum reddere; supposito quod fiat cum omnibus solemnitatibus ab Ecclesia præscriptis.

3. Nec aduersus superius dicta valet afferere, Pontium, Turrianum, Villalobos, Ochagatium, Hurradum, Sanchez, & alios, quos citat, & sequitur Leandrus de Sacramen. tom. 2. disp. 9. tractat. 9. quest. 5. docere, posse Episcopum matrimonij impedimenta inducere, atque apponere: Nam contrarium tenet Suarez de Cens. tom. 5. disp. 7. sect. 4. num. 5. & Coninch de Sacramen. disp. 30. dub. 1. num. 3. & 8. Sed quicquid sit de iure, & ex vi sui muneris, hodie certum est, vt fatetur ipsemet Leandrus vbi supra quest. 6. & citati Doctores, non posse Episcopos impedimenta matrimonij constituit, quia potestas hæc apponendi impedimenta iam reseruata est Summo Pontifici: vnde satis remanet firmata nostra sententia contra Sanchez, nempe non posse Episcopum prohibere cum clausula irritante, ne Parochus assistat alicui matrimonio.

RESOL. LXXI.

An propter magnam necessitatem possit contrahi aliquid quando matrimonium sine presentia Parochi? Et notatur, quod quando in articulo mortis quis vellet concubinam ducere, idque omnino videatur necessarium ad legitimandum prolem ex ea susceptam, & ad adimplendam fidem ei datam, posse Parochum omittere denunciations? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 233. alias 234.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docuit Iacobus de Grassis decis. quest. lib. 2. cap. 86. num. 9. vbi ait, quod quando necessitas ad eum esset vrgens, vt copia Parochi, & testium haberi non possit, verputa quando quis est in articulo mortis, vel quando aliqua virgo sub tutela iniqui tutoris constituta timet quod ipse eam viro ignobili, & indigno tradet in vxorem, posse quidem in his casibus, per mutuum consensum contrahi matrimonium sine presentia Parochi.

2. Sed aduersus Grassium, & meritò, insurgit Petrus Cenedo quest. 30. n. 15. & 16. vbi docet ad eum strictè ad literam seruandum fore decretum Concilij Tridentini, videlicet vt nullo modo contrahatur matrimonium sine Parocho, & testibus, vt procedat ipsius decisio, etiam vrgente maxima necessitate, vt si morti vicinus vellet concubinam ducere, idque omnino videatur necessarium ad legitimam prolem ex ea susceptam, & adimplendam fidem ei datam.

3. Notandum est tamen cum Sarmiento lib. 1. select. cap. 16. num. 7. Henriquez lib. 3. cap. 11. num. 7. & aliis, apud Cenedum vbi supra, in supradicto casu, quando quis in articulo mortis contrahit, posse Parochum omittere denunciations. Et hanc sententiam docet etiam nouissimè Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 10. part. 1. cap. 4. num. 11. & alij penes ipsum.

RESOL. LXXII.

An ex aliqua iusta causa, & magna necessitate possit quis inire matrimonium absque Parochi presentia? Et pro praxi huius questionis adducuntur aliqui casus in textu huius Resolutionis, in quibus hoc fieri potest? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 15.

§. 1. D.

Sup. conten- to in hoc §. infr. in Ref. 95. cursum ià sine, & latè in tom. 3. tr. 1. Ref. 88. signatè §. vi.

Sup. conten- to in hoc. & seq. §. latè in Ref. 1. post seq. post med. à vers. Vnde referendus, & in tom. 3. tr. 1. Ref. 91. §. vlt. à princip. vsque post medium.

Sup. hoc mægis latè in Ref. 2. not. præterita, à principio, & vide §. eius primæ annotationes.